

Innehåll

Tryggare på krogen än i förskolan?.....	3
Granskning av hemtjänst och förskolor i Nacka och Täby.....	6
Fallet Bismilahi "Systematisk och förslagen brottslighet".....	9
Trots skatteskulder och fel i fakturor Företaget fortsätter vårda äldre.....	15
Skollagen skyddar oseriösa företagare.....	17
Granskade företag och källor.....	19

Tryggare på krogen än i förskolan?

Oseriösa företag förknippar vi i allmänhet med branscher som till exempel städning, taxi och krog. De företagare som i ökad utsträckning ger sig in omsorg om barn, äldre och funktionshindrade väntar vi oss ska vara av ett annat slag. Det är de i allmänhet också, men tyvärr finns det alltför många undantag. Kommunal Stockholms Län har under senare år fått alltför problem med arbetsgivare inom vård, skola och omsorg. Det handlar om företag som underbetalar anställda, inte betalar skatt och pension som de ska, inte har kollektivavtal, betalar anställda svart etc.

Vi har sett hur företagare inom vård och omsorg genom finurliga företagskonstruktioner stoppar miljontals kronor i egen ficka. Det handlar här om skattepengar avsedda för vård och omsorg om barn, gamla och andra behövande.

Vi har frågat oss hur företag, som uppenbart missköter sina affärer och sin personal, sköter det uppdrag de har från kommunen. Får de gamla, barnen och andra behövande den omsorg de ska?

Vi har i olika sammanhang berättat för kommunen, som har ansvaret, vad vi sett och misstänkt. Intresset från berörda kommuner att göra något åt det, eller att ens ta reda på hur det förhåller sig, har varit minimalt.

Affären Bismilahi

Nyligen dömdes ägaren till en förskola i Stockholm för bokförings- och skattebrott. Fallet fick stor uppmärksamhet i medier. Kommunals företrädare hade länge haft ögon på företaget. Vi slog på ett tidigt stadium larm om att allt inte var som det skulle till kommunen men det ledde ingenstans. Vi ropade i öknen. Kommunen hade inte rutiner för att ta emot informationen och gjorde själv inte de granskningar som skulle ha avslöjat vad som pågick.

I denna rapport (sid 9) berättar vi om affären Bismilahi som ett exempel på hur det kan gå till i den oseriösa företagsvärlden. Vi menar att detta inte hade inträffat om kommunen granskat och kontrollerat bättre. Nu har kommunen skärpt granskningen och vi redovisar längre fram de uppseendeväckande resultaten av en sådan som ett exempel på vad den som granskar ordentligt kan finna.

I Sveriges Kommuner och Landstings Inriktningsdokument 2007 kan man läsa:

”SKL ska stödja medlemmar i arbetet med att utveckla nya samverkans- och uppdragsformer med en mångfald av utförare – utan att ge avkall på helhetsansvaret för beslut, uppföljning, kontroll och granskning.”

Kommunernas intresse för fler nya aktörer inom vård och omsorg är stort, speciellt i Stockholms län. Här finns de två kommuner, Nacka och Täby, som gått längst i att lägga ut barn- och äldreomsorg på privata företag. Intresset att kontrollera och granska företagen lämnar emellertid mycket övrigt att önska.

Visa vad man kan få fram

I början av 2008 började vi själva göra den granskning som vi menar kommunerna bör göra. Vi ville visa vad man kan få fram och förmå kommunerna

att själva göra denna granskning. Det var vårt ena syfte. Det andra var att vi ville utveckla våra egna rutiner och redskap för att informera oss om arbetsgivarna.

Vi har granskat de 146 företag som svarar för närmare tvåtusen gamla människors hemtjänst och tretusen barns förskola i Nacka och Täby och hittat oroväckande många frågetecken. Några exempel:

- Var femte företag hade anmärkningar för obetalt skatt, moms eller skulder till stat, kommun eller enskilda. Skulderna kan bero på slarv, okunnighet, dålig ekonomi eller rent fiffel.
- Närmare hälften av dem som lämnat årsredovisning hade anmärkningsvärt höga externa kostnader. Personalkostnader står vanligen för 80-90 procent av omsättningen i dessa verksamheter. Höga externa kostnader kan vara ett tecken på oegentligheter t ex att man betalar luftfakturor från närstående företag.
- En tredjedel redovisar låga eller inga pensionsinbetalningar för sina anställda. Det innebär att man, medvetet eller inte, lurar de anställda på den framtida pensionen.
- Majoriteten av hemtjänstföretagen, 60 procent, saknar kollektivavtal. Det innebär sämre och osäkrare villkor för de anställda än i företag med kollektivavtal, vilket kan gå ut över kvalitén i tjänsterna. Det snedvrider konkurrensen eftersom företaget utan kollektivavtal kommer billigare undan än det som har.

Väcker många frågor

Det vi hittat väcker många frågor om företagets seriositet och lämplighet att sköta så känsliga offentliga uppdrag. Beror det vi hittat på slarv, okunnighet om hur man sköter företag, girighet eller ohederlighet? Kommunerna, som borde intressera sig för svaren, har inte ens ställt frågorna.

I företagets årsredovisningar kan man hitta mycket som väcker ens nyfikenhet. Till exempel att ägaren till ett par hemtjänstföretag under två år stoppade 10 miljoner av företagets vinst i egen ficka. Det var närmare hälften av den sammanlagda vinsten.

Den som bryr sig om hur skattepengar används får sina funderingar. Har vi vård och omsorg för att skapa nya miljonärer? Hur kan vinsten bli så stor? Sker det på bekostnad av kvalitén i tjänsten och de anställdas villkor? Eller betalar kommunen helt enkelt för mycket?

Svårt att komma åt

Efter affären Bismilahi har Stockholms stad skärpt sin granskning. Man har bland annat gjort en ingående granskning av ett Bismilahi närstående bolag inom hemtjänsten. Undersökningen som genomfördes av ett revisionsföretag avslöjar många oegentligheter. Kommunen ville ta ifrån företaget tillståndet men beslutet överklagades och företaget driver än i dag hemtjänst.

Kommunerna har svårt att komma åt dem som inte sköter sig. Lagstiftningen lägger hinder i vägen, men det handlar också om hur kontrakten

mellan kommunen och utförarna skrivs. Granskningen av hemtjänstföretaget Aman, som återges längre fram, (sid 15) visar hur viktiga kontrakten är för att företag som inte sköter sig ska kunna stängas av.

Vi har förstått att det inte räcker att granska företag för företag. Man måste också kontrollera personerna bakom företagen. Vid en sådan kontroll kan man till exempel hitta samma personer bakom flera olika företag. Det är inget skumt i sig men kan vara ett sätt att fiffla. Den skattefinansierade verksamheten bedrivs i ett av företagen. Från de andra företagen som till exempel sysslar med städning och transporter, skickas luftfakturer. Pengar betalas ut för tjänster som aldrig utförts och pengarna hamnar slutligen i personernas egna fickor.

Krogen granskas hårdare

I ett remissvar från utbildningsnämnden i Stockholm beskrivs kommunens problem med oseriösa företag och svårigheterna att komma åt dem. Problemen är av två slag: Dels kan kommunen inte granska personerna bakom företagen för att avgöra hur lämpliga de är och dels kan de inte stänga av dem med omedelbar verkan. För detta krävs lagändringar.

I skrivelsen jämförs skollagen med alkohollagstiftningen och det visar sig att den senare ger större möjlighet till insyn och att göra något åt dem som inte sköter sig. Det är alltså i dag lättare att vara oseriös företagare inom barnomsorg och hemtjänst och än inom krogbranschen. Det är inte rimligt att det ska vara svårare att granska dem som har ansvar för gamla och barn än dem som hanterar öl och vin.

I remissen står det att de oseriösa företagen ”utsätter barn/elever, föräldrar och skattebetalare för allvarliga kvalitetsbrister.” Vi instämmer, men vill lägga till att även de anställda drabbas. Vi återger längre fram ett utdrag ur remissen (sid 17).

Alliansregeringen gör allt för att underlätta för privatiseringar, men inget för att underlätta granskningen av företagen. Tvärtom. Nu vill regering ta bort företagens revisionsskyldighet, vilket rycker undan en viktig källa för insyn i företag med offentliga uppdrag. Den motsätter sig också att kollektivavtal ska vara ett krav vid upphandlingar, vilket minskar fackens möjlighet till insyn.

Kommunal Stockholms Län kräver:

- Att kommunerna lever upp till sina intentioner när det gäller granskning och kontroll.
- Att kommunerna skriver avtalen så att entreprenörer som missköter sig lättare kan stängas av.
- Att lagstiftningen ändras så att kommuner och landsting kan granska företag inom vård, skola och omsorg lika grundligt som krogar och att det går att säga upp avtal med företag som uppenbarligen inte sköter sig.

Kommunal Stockholms Län är 75 000 medlemmar som arbetar med vård, omsorg om människor, djur, natur och byggnader. En tredjedel av oss har privata arbetsgivare. Vi säger ja till medborgarnas möjlighet att välja vård, skola och omsorg, men nej till att oseriösa företag ska kunna sko sig på valfriheten.

Granskning av hemtjänst och förskolor i Nacka och Täby

Vi har granskat 146 företag verksamma inom hemtjänst och förskola i Nacka och Täby. De har tillsammans ansvar för den kommunala omsorgen för närmare tvåtusen gamla och tretusen barn. Vi har upptäckt en rad företeelser som vi ställer oss frågande inför. Granskningen gjordes under våren och hösten 2008.

Ingen årsredovisning

Det beror på företagsformen om ett företag är tvunget att lämna in årsredovisning till bolagsverket eller ej. Årsredovisningarna är en viktig källa för att avgöra om ett företag är juste eller inte. Därför är det anmärkningsvärt att så många företag med offentligt uppdrag inte lämnar årsredovisningar.

- Nacka hemtjänst 26 av 58 företag
- Nacka förskolor 21 av 37 företag
- Täby hemtjänst 9 av 19 företag
- Täby förskolor 12 av 33 företag

Höga externa kostnader

Inom de här branscherna brukar personalkostnaderna stå för omkring 80-90 procent av kostnaderna. Höga externa kostnader kan tyda på att något inte står rätt till. Bland de företag som lämnat in årsredovisningen finns de med externa kostnader som överstiger 15 % av nettoomsättningen.

- Nacka hemtjänst 6 av 26 företag
- Nacka förskolor 11 av 21 företag
- Täby hemtjänst 3 av 9 företag
- Täby förskolor 10 av 12 företag

Låg pensionsinbetalning

Pensionsinbetalningar brukar vara tre-fyra procent av omsättningen. Bland de företag som lämnat in årsredovisning finns de som redovisar mindre än tre procent eller inget i pensionskostnad.

- Nacka hemtjänst 13 av 26 företag
- Nacka förskolor 3 av 21 företag
- Täby hemtjänst 3 av 9 företag
- Täby förskolor 2 av 12 företag

Låga sociala kostnader

Bland de företag som lämnat in årsredovisning finns de som redovisar lägre än 33% eller inget i sociala kostnader.

- Nacka hemtjänst 3 av 26 företag
- Nacka förskolor 2 av 21 företag
- Täby hemtjänst 3 av 9 företag
- Täby förskolor 2 av 12 företag

Inget kollektivavtal

Många företag saknar kollektivavtal.

- Nacka hemtjänst 37 av 58 företag
- Nacka förskolor 3 av 37 företag
- Täby hemtjänst 10 av 19 företag
- Täby förskolor 9 av 33 företag

Dubbelnamn

Det finns företag som är registrerade av Bolagsverket i ett namn men använder ett annat namn som entreprenör åt kommunen.

- Nacka hemtjänst 3 av 58 företag
- Nacka förskolor 17 av 37 företag
- Täby hemtjänst 3 av 19 företag
- Täby förskolor 1 av 33 företag

Finns ej i Safe Trade

Safe Trade, som innehåller data om leverantörer till den offentliga sektorn, är en av våra huvudkällor för upplysningar om företagen. En del av de granskade företagen finns inte i Safe Trade.

- Nacka hemtjänst 18 av 58 företag
- Nacka förskolor 7 av 37 företag
- Täby hemtjänst 4 av 19 företag
- Täby förskolor 13 av 33 företag

Röd flagg

Safe Trade markera företag som det finns någon anmärkning mot med röd flagg. Det kan röra sig om att företaget inte betalat moms, arbetsgivareavgift och f-skatt eller har obetalda skulder till, stat, kommun eller enskilda personer och företag.

- Nacka hemtjänst 12 av 58 företag
- Nacka förskolor 24 av 37 företag
- Täby hemtjänst 4 av 19 företag
- Täby förskolor 11 av 33 företag

Inaktiva företag

Bland entreprenörerna på kommunernas hemsida hittade vi företag som enligt SCB var inaktiva.

- Nacka hemtjänst 6 av 58 företag
- Nacka förskolor 1 av 37 företag
- Täby hemtjänst 1 av 19 företag
- Täby förskolor 0 av 33 företag

Övriga noteringar

Täby hemtjänst

- Ett företag har ca 20 enmansföretag som underentreprenörer i stället för att ha anställd personal.
- En företagsägare har under 2006 och 2007 tilldelat sig själv totalt tio miljoner i aktieutdelning från moderbolaget och dotterbolaget.
- Revisorn till ett företag skriver i revisionsberättelserna för både 2006 och 2007 att det inte gått att göra en fullgod revision på grund av oordning och att material saknats. Ägaren har under 2006 lånat 40 000:- från företaget utan styrelsens kännedom.

Täby förskolor

- Anmärkningsvärt är att tio företag har 19 procent övriga externa kostnader av nettoomsättningen.
- En familj som är ensam ägare av en koncern tilldelar sig själva två miljoner i aktieutdelning 2007.
- Revisorn till ett företag skriver i revisionsberättelsen -06 att ägaren som tillika är styrelseledamot har under tidigare räkenskapsår gjort egna uttag på 521 000 kr. Revisorn bedömer att ägaren saknar förmåga att reglera lånet.

För -07 skriver revisorn att aktieägaren tillika styrelseledamot har under tidigare samt detta räkenskapsår gjort egna uttag uppgående till 616 051:-. Någon dispens enligt ABL 12 kap 7 § föreligger inte.

Fallet Bismilahi

”Systematisk och förslagen brottslighet”

Det var någonting som inte stämde.

Sjutton barnskötare hade sparkats från en förskola i Rinkeby hösten 2007. Tolv var medlemmar i Kommunal. Som vanligt i sådana här fall granskade Kommunals ombudsman Tom Jansson hur företaget låg till ekonomiskt. I förskolan Bismilahis årsredovisning fanns en återkommande post på nio miljoner i externa kostnader som inte syntes någonstans.

Var hade dessa pengar tagit vägen?

Tom Jansson kontaktade Stockholms stad och tipsade även ekobrottsmyndigheten.

Där hade man redan påbörjat en utredning och ett drygt halvår senare häktades förskolechefen för Bismilahi misstänkt för mångmiljonfiffel.

Det finns flera skäl för fackligt förtroendevalda att granska företagets årsredovisningar.

– Dels vill jag veta om det finns risk att de ska gå i konkurs, dels vill jag veta vilka tillgångar företaget har inför en eventuell förhandling. Jag måste ha klart för mig hur snabbt ärendet måste handläggas för att kunna lösa den akuta situationen för medlemmarna.

Han upptäckte då att det inte fanns någon årsredovisning för 2006, bolaget hade bytt namn och det gamla företaget hade sålts till en 77-årig svensk i Thailand.

Fem miljoner i kvartalet

Men om vi tar det från början.

Bismilahi bildades 2001 och driver förskolor på sju olika adresser i Rinkeby-Tensta. Företaget har cirka 190 barn inskrivna och 60 anställda. Förskolechefen var ensam ägare under 2001-2007.

Redan 1996 startade hon en öppen förskola i Rinkeby för somaliska barn som var bosatta i Sverige. Den bedrevs som ett föräldrakooperativ. 1997 övergick hon att driva verksamheten som en ekonomisk förening och 2001 blev Bismilahi ett aktiebolag. Förskolorna fick allt fler barn inskrivna och verksamheten växte kraftigt under 1997 och 2003.

Bismilahi bedrivs med bidrag från Stockholms kommun. Bidragen lämnas i förhållande till antalet barn, storleken på lokaler och är på 100 000 kronor per barn och år. Merparten av barnens föräldrar får socialbidrag och betalar därför inga avgifter. Bismilahi har islamisk profil och de inskrivna barnen har somalisk bakgrund.

De senaste åren har Bismilahi fått fem miljoner i kvartalet från Stockholms stad. Pengarna betalas ut i förskott.

Påpekar felaktigheter

Anita Möller är dagbarnvårdare och har arbetat som fackligt förtroendevald i Kommunals sektion i Rinkeby i sjutton år. Hon har också bott i området i 32 år. Anita och kollegan Riita Eddib har påpekat för utbildningsförvaltningen under lång tid att allt inte stod rätt till med Bismilahi.

– När de började i mitten på nittiotalet var det okej. Då hade stadsdelsför-

valtningen tillsynsansvar för de privata verksamheterna och då fungerade de bättre. Ägaren kom på möten, men när tillsynen sedan centraliserades och verksamheten lades under utbildningsförvaltningen fungerade inte kontrollen längre. Även vi tappade kollen på dem, berättar Anita Möller.

Kommunal påpekade felaktigheter till förvaltningen som till exempel att så gott som alla anställda hade för låga löner.

– Det har också slarvats med pensionsinbetalningar och folk har haft felaktiga provanställningar, säger Anita Möller.

Bokföringen stjåls

18 april 2007 beslöt skatteverket att göra en taxeringsrevision i Bismilahi. Tillsammans med förskolechefen kom man överens om att besöket skulle göras den 7 maj. Den 2 maj kontaktade förskolechefen skatteverket och berättade att det varit ett inbrott och att bokföringen mellan åren 2003-2007 hade stulits.

Förskolechefen har haft hjälp med att sköta bokföring av en man som vi kallar DK. Vid en husrannsakan hos DK den 8 januari 2008 hittade polisen ett usb-minne med en huvud- och grundbok för Bismilahi för åren 2005-2006. Där fanns också ett komplett bokslut för 2006.

Myndigheterna kunde därför skapa sig en god bild av företagets affärer under dessa år.

Stora summor till olika konton

När företagets granskades av ekobrottsmyndighet och skatteverk konstaterades att stora summor hade skickats till och från förskolechefens konton och hennes makes konto. Andra bolag har också mottagit pengar från Bismilahi. En rad namn återkommer i flera av dessa bolag som ägare eller i styrelserna och de är också mottagare av pengar från Bismilahi.

Det var 2002-2003 som förskolechefen blev rekommenderad av sin revisor att ta hjälp av DK. Förskolechefen hävdar att DK uppgav sig för att vara civilekonom. I själva verket är han utbildad snickare. Han har gått tvåårig bygg- och anläggningsprogram, men har arbetat med ekonomi under 18 år. Han har ingen ekonomisk utbildning utan är självlärd.

DK har suttit i fängelse för bokförings- och skattebrott. Nu skötte han Bismilahis bokföring, betalade fakturor och tog hand om allt administrativt arbete som rör personalen. DK hjälpte förskolechefen att få ut pengar från Bismilahi utan att bolaget betalade varesig arbetsgivaravgifter eller att hon själv behövde betala inkomstskatt.

Pengar har skickats kors och tvärs från Bismilahis konton. Som exempel på detta får DK:s företag Etic under 2005 2 542 564 kronor överförda till ett konto och ytterligare 914 814 till ett annat. DK tog under detta år ut sammanlagt 1 863 333 kronor kontant från olika bankomater och 986 100 kronor kontant från Svensk Kassaservice.

Tar ut skattefria pengar

Siomera är ytterligare ett företag som hade nära kontakter med Bismilahi. Siomera är registrerat på en person som vi kallar AK. Han fick hjälp av DK 2004 att starta städbolaget Siomera, men företaget hade inga anställda och

inga verksamhetslokaler. De fick heller inga städuppdrag.

77-åringen, som så småningom skulle flytta till Thailand, föreslog AK att man skulle göra något annat med företaget. Det blir ett så kallat fakturablag vars enda verksamhet är att ställa ut osanna fakturor. Poängen med att ställa ut fakturor till Bismilahi är att de möjliggör uttag av obeskattade medel till förskolechefen.

AK, som behövde finansiera sitt spelmissbruk, var med på noterna och gick med på att ta ut pengar från Siomeras konto för att ge till DK och 77-åringen. Han ställde sig aldrig frågan var pengarna kom ifrån. Han förklarar att han på grund av sitt spelmissbruk inte kunde tänka klart.

Bismilahi betalade till exempel in 1 023 657 kronor till Siomeras pluskonto mellan den 7 november till den 13 december 2006.

Ytterligare en dryg miljon betalades in mellan den 9 februari 2007 till den 30 april samma år.

I nära anslutning till insättningarna har AK eller DK tagit ut pengarna kontant. Siomeras konto kallas studskonto eftersom inbetalade pengar inte används i verksamheten utan tas ut igen.

Vård, bygg och personaluthyrning

Förskolechefen är en driftig person och 2004 fick hon tillstånd av Stockholms stad att driva äldreomsorg med sitt bolag Aman Vård & Omsorg. Kommunens granskning av det företaget redogör vi för längre fram i denna rapport.

2007 startade DK tillsammans med en annan snickare, som vi kallar SN, företaget Safe Montage. Detta bolag tar också emot pengar från Bismilahi. Safe Montage AB i Rättvik arbetar med byggverksamhet och uthyrning av personal. Det startades i augusti 2007.

Under åtta månader omsattes 10, 2 miljoner kronor på Safes bankkonto varav 7, 4 miljoner kom från Bismilahi Förskola AB och 1,4 miljoner från Aman Vård & Omsorg.

Lön som statsministern

I domen mot Bismilahi konstateras att det har bokförts konsulttjänster som inte är sanna. Arvoden har betalats ut för konsultarvoden som inte utförts och underlag för bokföringen saknas. Hundratusentals kronor har skickats mellan förskolechefens eget konto och förskolans.

För inkomståret 2005 uppgav hon en inkomst på 182 719 kr, men det har kommit fram att en oredovisad lön låg på 4 224 565 och under 2006 säger hon att hon tjänat 425 502 och då låg den oredovisade lönen på 8 697 168.

2007 uppger förskolechefen en lön på 1 430 000 kronor. Det bör betraktas som en hög lön för en förskolechef. Den ligger i nivå med statsminister Fredrik Reinfeldts, som är 121 000 kronor i månaden.

För att komma igång med förskoleverksamheten då den bedrevs som en ekonomisk förening uppger förskolechefen att hon fick låna 4 400 000 kr av sina föräldrar. Räntan på detta belopp blev 3 500 000 kr och det är en summa som förskolechefen har tagit från Bismilahi för att betala tillbaka, uppger hon.

Maken tappar kortet

Förskolechefens make var anställd som städare. 2005 fick han 111 170 kr i lön, men i deklarationen uppgav han att han tjänade 43 500 kr. Maken talar inte svenska och säger att han inte förstod vad han skrev under när han signerade sin inkomstdeklaration. 2006 fick han 107 020 kr i lön och 2007 fick han enbart ersättning från försäkringskassan.

Trots den dåliga ekonomin gjorde han stora uttag med sitt American Express Gold Card. Huvudsakligen användes dessa pengar till lyxkonsumtion för 156 000 kronor i Dubai.

Maken menade dock att han inte hade använt sitt American Express kort utan tappade bort det under i sin vistelse i Dubai. Någon stal hans kort. Oturligt nog hade han lösenordet fastsatt på baksidan av kortet. Förskolechefen var arg på sin man, men betalade fakturorna till American Express.

Maken har även fått flera stora summor på sitt konto: 100 000 (29.5 -05), 300 000 kr (26.10 -05), 400 000 (11.11-05). Sammanlagt tog han emot 800 000 kr på sitt konto som han fört vidare till två olika konton – det ena var hans hustru förskolechefens konto.

Säljs och byter namn

Den 31 maj 2007 säljs Bismilahi och den nya ägaren, en 77-årig svensk som bodde i Thailand, ändrade namnet på det nya företaget till Norrorts Dagcenter AB. Förskolan i Rinkeby bytte namn från Bismilahi AB till Bismilahi förskolor AB dit hela förskoleverksamheten förs över. Den 31 maj 2007 sade Bismilahi upp sitt kollektivavtal.

– En gissning är att namnbytet gjordes för att dölja försvunna pengar, de visste väl att de låg risigt till och de hoppades antagligen att kunna rensa upp och låta den nya ägaren få ta över ansvaret, säger Tom Jansson.

– De visste exakt vad de gjorde. När de skulle sälja företaget och till vem.

Personalen sägs upp

Under 2006 hade det uppstått problem med personalen på Bismilahi som krävde att det skulle finnas mer inslag av språkundervisning i förskolan. Personalen ville att barnen skulle integreras bättre i det svenska samhället och menade att de borde tala mer svenska med barnen. De hade också kritik mot att det var få vuxna på avdelningarna, barnen satt för mycket och tittade på tv och det fanns för få leksaker.

– När det var dags för utbildningsförvaltningens föranmälda inspektioner fick vi order att inte tala med dem. Det köptes leksaker och en massa vuxna fanns på plats, säger några av de anställda i Kommunal Stockholms Läns medlemstidning, MT, nr 7-07.

Förskolechefen fick rådet att sälja Bismilahi för att bli av med personal. Den sista juni 2007 fick sjutton anställda ett rekommenderat brev under tecknat av en för dem okänd person, den nya 77-årige ägaren. I brevet informerades kvinnorna om att de hade blivit uppsagda. De sparkade barnskötarna hade arbetat hos Bismilahi från ett par år ända upp till tio år.

– Jag blev arg och ringde upp förskolechefen och frågade om hon hade sparkat mig. Vad har jag gjort? Jag är fast anställd och är utbildad barnskö-

tare. Får du göra så här, frågade jag henne, säger Nasteho Weheliye.

– Vem ska jag vara rädd för, blev svaret.

Bodde inte i landet

Föräldrarna hörde talas om vad som hade inträffat och ett föräldramöte arrangerades. De var oroliga över vad som skulle hända med förskolan. På mötet förklarade förskolechefen att de sparkade kvinnorna inte var bra för barnen. Kvinnorna kände sig enormt kränkta av att höra att deras chef hade talat illa om dem inför föräldrarna.

– Vi ville bedriva en bra pedagogisk verksamhet för barnen, medan chefen bara ville tjäna pengar. När någon förälder klagade på något sa chefen att hon skulle fixa ett jobb åt den föräldern. Hon var som en diktator. Flera av dem som är antecknade som anställda bor inte ens i landet. Hon fick pengar för inskrivna barn som inte ens bodde i landet, berättade de i MT.

Hotad till tystnad

De sparkade barnskötarna hade länge känt på sig att allt inte stod rätt till. Men deras chef använde tystnadsplikten som ett hot mot de anställda. De fick inte tala med vare sig föräldrar eller andra. Gjorde de det bröt de mot tystnadsplikten fick de veta.

När barnskötarna stod utan arbete fick de problem att få ut någon a-kassa. Antingen saknades arbetsgivarintyg eller så var de felaktiga. Alla fick likadana intyg oberoende av hur länge man hade arbetat där. Kommunals företrädare fick pussla med deras lönespecifikationer under hela hösten 2007.

Överklagar indraget tillstånd

Våren 2008 dömdes förskolechefen och åklagaren menar att hon har försviljat 18,5 miljoner. Solna tingsrätt anser att förskolechefens brottslighet har varit systematisk och förslagen.

Kvinnan själv förnekar anklagelserna. Hon menar att hon trodde att allt gick rätt till då hon fick tillbaka pengarna av DK som skötte bokföringen. Dessutom handlade en del av dessa pengar om löneskulder som bolaget hade till henne, menade kvinnan.

Den 13 mars 2008 beslutade Stockholms stad att dra in tillståndet till förskolan. Bismilahi har överklagat detta beslut. Ett drygt halvår senare bedriver de fortfarande förskoleverksamhet. Förskolechefens bror är ansvarig för förskolan.

Domen:

- Förskolechefen: dömdes till fem års fängelse för grovt skattebrott och grovt bokföringsbrott.
- Maken: Åklagaren menar att han tog emot 800 000 kronor av sin fru, förutom den lön han fick för att han städade på förskolorna. Maken dömdes till fängelse i åtta månader för skattebrott, medhjälp till grovt skattebrott, vårdslös skatteuppgift.
- Förskolechefens bror: Kom från Dubai för att ta över Bismilahi när förskolechefen häktades den 18 januari och han friades av domstolen.
- DK: Han har tidigare dömts för ekobrott. Han åtalades för medhjälp till

grovt skattebrott i två fall, medhjälp till grovt bokföringsbrott. Mannen hade ansvaret för bokföringen genom sin redovisningsbyrå. Misstänks för att ha skickat luftfakturor till bolagen samt ha hjälpt till att föra ut pengar ur landet. DK dömdes till tre år och sex månaders fängelse för grovt bokföringsbrott, medhjälp till grovt skattebrott och medhjälp till grovt bokföringsbrott.

- AK: Han har genom ett städbolag skickat luftfakturor till förskolebolagen. Mannen dömdes till fängelse i ett år och åtta månader för grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott.
- 77-åringen avled vid julen 2007.

Johanna Stjerna

Ur MT nr 6/2008

Trots skatteskulder och fel i fakturor Företaget fortsätter vårda äldre

”Skatteskulder, avsaknad av arbetsmarknadsförsäkring, felaktiga och dubbla fakturor. Det är bara några av anmärkningarna som hemtjänstföretaget Aman Vård & Omsorg får i en konsultrapport. Men trots det tillåts de fortsätta sin verksamhet. Det finns ingen juridisk grund att säga upp avtalet med staden. /.../

Bismilahi ägarkonstellation driver flera företag bland annat Aman Vård & Omsorg AB. Med anledning av domen mot Bismilahi gav Stockholms stads äldreförvaltning konsultgruppen BDO Nordic Consulting Group i uppdrag att granska vårdföretaget.

Stockholm stad har ett ramavtal med Aman Vård & Omsorg som gäller hemtjänst och avlösning till funktionshindrade. I december 2007 förlängdes avtalet som gäller fram till den 31 mars 2009.

Aman verkar i Farsta, Hässelby-Vällingby, Kista, Rinkeby, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta och Vantör. Företaget används av 62 brukare och har 99 anställda, men företaget har ännu inte redovisat någon personalförteckning vid verksamhetsuppföljningen som ska rapporteras till kommunfullmäktige.

Samma personer bakom

I målet mot Bismilahi förekom även Aman Vård & Omsorg eftersom pengar har skickats mellan dessa två bolag och till företaget Safe Montage AB i Rättvik, som arbetar med byggverksamhet och uthyrning av personal.

Safe startades i augusti för ett år sedan. Under åtta månader omsattes 10,2 miljoner kronor på Safes bankkonto varav 7,4 miljoner kom från Bismilahi Förskola AB och 1,4 miljoner från Aman Vård & Omsorg.

Konsulterna konstaterar att samma upplägg och samma personer har varit delaktiga i redovisning och bokföring i Aman som Bismilahi. Samma upplägg av löne- och skatteredovisning, fakturahantering och debitering förekommer i de båda företagen.

Konsulterna konstaterar att Aman inte uppfyller stadens krav på kontroll av underleverantörer. Skattemyndigheterna har nu lämnat in en anmälan angående Aman Vård & omsorg till ekobrottsmyndigheten.

Den 20 februari i år byttes styrelsen ut i Aman. Ägaren satt då häktad för sin roll i bedrägeriet med Bismilahi förskolor. Den nya ägaren är halvsystem till den tidigare ägaren och har varit styrelseledamot i Bismilahi Förskola AB.

Aman Vård & Omsorgs kunder är homogen med en stark kulturell sammanhållning där stor del av de beviljade insatserna utförs av anhöriga, skriver konsulterna.

Konsulterna hittar allvarliga brister i bolagets fakturering och det har gått åt mycket tid för stadsdelarna att granska fakturorna. Så pass mycket tid att de har övervägt att ta betalt för arbetet.

- Det har skickats dubbla fakturor.
- Fakturor med samma nummer, men med olika innehåll.
- Fakturorna avviker aldrig från beviljade timmar, vilket är mycket ovan-

ligt. Kunden har ofta sjukhusbesök eller av annan anledning inte kan ta emot hemtjänsten.

- Fakturorna är skriva i förskott och inte efter då den faktiska insatsen är utförd.
- Det skrevs en faktura för en kund under en hel månad trots att hjälpen startade den 22 i den månaden. En annan kund låg på sjukhus i en hel månad men det skickades ändå en faktura för honom.
- Fakturor på redan betalda insatser har skickats.
- Fakturor med 25 procents momspåslag.
- Fakturor har skickats för insatser som ska betalas av Försäkringskassan.

Skatteskulder

Aman Vård & Omsorg hade under 2007 inget kollektivavtal. 83 procent av de anställda hade timlön.

I år har företaget tecknat kollektivavtal och en arbetsmarknadsförsäkring har även tecknats. Det saknades en sådan under 2007, vilket strider mot gällande avtalsvillkor.

Under 2007 har bolaget haft restförda skatter på närmare 200 000 och betalningsförelägganden. Vid två tillfällen har skatteskuld överlämnats till kronofogden.

Allvarliga brister

Konsulterna konstaterar att företaget har brutit på flera punkter gentemot ramavtalet som de har med staden: det gäller avvikelserapporteringen, fakturering, genomförandeplaner, anhöriganställning och avsaknaden av arbetsmarknadsförsäkring.

Trots det tillåts de fortsätta sin verksamhet. Det finns ingen juridisk grund att säga upp avtalet.”

Johanna Stjerna

Skollagen skyddar oseriösa företagare

Utdrag ur utbildningsförvaltningens förslag till svar på remiss dnr 321-1818/2008

”Övriga synpunkter

I Stockholm går cirka 30 % av stockholmsbarnen i enskilt driven förskoleverksamhet hos totalt ca 500 aktörer. Stadens ersättning till enskilt driven verksamhet är ca 1,7 miljarder kronor 2008.

Under ett stort antal år har andelen barn/elever successivt ökat i enskilt driven och fristående verksamhet och förvaltningen prognostiserar att denna ökning kommer att fortsätta. Antalet aktörer/anordnare har också ökat. Denna ökning ligger i linje med kommunfullmäktiges mål.

Förvaltningen har i sitt tillsynsarbete registrerat att bland alla mycket seriösa anordnare finns några anordnare som inte följer lagar och riktlinjer. Under det senaste året har utbildningsnämnden beslutat om att återta tillståndet för tre anordnare. Två konkurser har under det senaste ett och ett halvt åren haft sin grund i slarvigt skötta företag och verksamheter. Förvaltningen har under året beslutat att förelägga ett drygt tiotal anordnare att avhjälpa utpekade missförhållanden.

Förvaltningen har funnit skalbolagsliknande företagskonstruktioner, konkurser med stora skatteskulder, bristande skatte- och avgiftsbetalning, byten av ägare/styrelser alternativt försäljning av bolag där misstanke finns att gällande lagstiftning inte har följts. I ett fall, som beskrevs i massmedia under våren 2008, fälldes ägaren av en stor förskoleverksamhet för grovt skatte- och bokföringsbrott.

Denna negativa erfarenhet har gjorts i ett mycket litet antal företag. Det pekar dock på att det trots en mycket kvalitativ verksamhet finns anordnare som inte uppfyller lagens krav på kvalitet och säkerhet. Dessa anordnare utsätter barn/elever, föräldrar och skattebetalare för allvarliga kvalitetsbrister. Oseriösa anordnare skapar dessutom ett oförtjänt dåligt rykte för hela den enskilt drivna och fristående verksamheten, särskilt när massmedia gör missförhållanden kända för en större allmänhet.

Under våren 2008 fick förvaltningen i uppdrag av utbildningsnämnden att ta fram skarpare instrument för tillsynen i syfte att kunna upptäcka eventuella missförhållanden i ett tidigt skede. Utbildningsnämnden beslutade den 20 maj 2008 att godkänna förvaltningens två tjänsteutlåtanden; Nya reviderade riktlinjer för enskilt driven verksamhet och Rutiner för tillsyn av enskilt driven verksamhet.

Förvaltningen bedömer, med hänvisning till erfarenheter gjorda vid tillsyn och till arbetet med att ta fram skarpare instrument för tillsynen, att skollagen inte ger ett tillräckligt stöd när det gäller hanteringen av oseriös verksamhet. Förvaltningen har bland annat satt sig in i parallella lagstiftningar som alkohollagstiftningen och lagen om offentlig upphandling. Liksom skollagen är alkohollagen en skyddslag och den har till syfte att garantera ansvarsfull verksamhet. För lagen om offentlig upphandling gäller att den ser till att allmänna medel används effektivt och samtidigt skyddas.

Förvaltningen föreslår därför att följande utreds:

- Med hänvisning till att skollagen är en skyddslagstiftning ska därför kommunens beslut om föreläggande eller återkallande gälla omedelbart av tillstånd (skollagen 2 a kap 19 §, andra stycket).

Förvaltningens erfarenhet är att beslut om återkallande av tillstånd regelmässigt överklagas. I avvaktan på prövning av utbildningsnämndens beslut har staden att utbetala ersättning för verksamheten. Detta är en rättsordning som förvaltningen inte ifrågasätter. Det förvaltningen ställer sig frågande till är det rimliga i tidsaspekten i den meningen att det tar mycket lång tid innan utbildningsnämndens beslut de facto avvisas eller vinner laga kraft.

Förvaltningen föreslår därför att regeringen ser över bestämmelserna om återkallande av godkännande och rätt till bidrag.

- En upphandlad verksamhet har en avtalsperiod som i vanliga fall brukar sträcka sig tre till fem år. Vid en upphandling görs alltid en seriositetsprövning av anordnaren. Förvaltningens bedömning är att några av dagens anordnare av enskilt driven eller fristående verksamhet inte skulle komma i fråga för en upphandling.

Eftersom enskilt driven och fristående verksamhet får ett godkännande som inte är tidsbegränsat önskar förvaltningen att regeringen utreder möjligheten att införa bestämmelser i skollagen som ger förvaltningen möjlighet att, under likvärdiga omständigheter som gäller för lagen om offentlig upphandling, kunna avsluta ett godkännande i de fall då en anordnare inte skulle anses komma ifråga för upphandling.

Detta skulle innebära att ett godkännande skulle kunna avslutas i de fall där anordnare exempelvis har upprepade betalningsförelägganden, skatte- och avgiftsskulder eller orena revisionsberättelser.

- Förvaltningen önskar att regeringen utreder möjligheten att i skollagen införa bestämmelser motsvarande bestämmelserna i alkohollagen (994:1738) 7 kap. 7 §. Bestämmelserna gäller lämplighetskrav för anordnare, de personer som står bakom rättssubjekten och de som har det verkliga inflytandet över företagandet.
- Förvaltningen föreslår att regeringen utreder möjligheten att i Skollagen införa bestämmelser motsvarande alkohollagen 7 kap. 17 § gällande konkurser. Vid konkurs bör ett tillstånd automatiskt upphöra.

Konkursförvaltare bör ges möjlighet att ansöka om fortsatt drift för att få rådrom att undersöka om det finns intressenter som önskar överta verksamheten. Finns intressenter som önskar överta verksamheten ska dessa ansöka om godkännande i enlighet med skollagens bestämmelser.

- Förvaltningen föreslår också att regeringen utreder möjligheten att införa bestämmelser om att godkännande ska upphöra om verksamheten inte startar eller inte är pågående. Ett godkännande och rätt till bidrag bör också upphöra när F-skattsedel inte beviljas eller återtas av skattemyndigheten, liksom när en registrering som arbetsgivare upphör i de fall anställda finns.”

Granskade anordnare av hemtjänst i Nacka Kommun

Adulis Omsorg	Mångkulturell hemtjänst i Stock-
Aleris äldreomsorg	holm AB
Alerta Omsorg AB	Nacka hemservice
Annelies Hemtjänst Team	Nacka kommun Personlig assistans,
AnnLeas hemtjänst AB	ledsagning och avlösning
A Personlig omsorg	Nacka-saltsjö hemtjänst AB
Attendo Care AB	Nyponrosens hemtjänst AB
Baggensfjärdens hemtjänst	OmsorgsCompagniet
Blaze Consulting	Orrens Hemservice
BZ hemtjänst HB	Passy's Hemtjänst
Care Allomsorg AB	Priventa vård
Care Rent International	Qibla Hemtjänst HB
Curanda Vårdassistans AB	Rosanum Hemvård AB
DIRO Omsorg & Bemanning HB	Rosemaries hemtjänst
Enklare Vardag i Sverige AB	Saltsjöbaden-Hemtjänst Nilsson/
ESS	Hannebo AB
Ferla AB	Social omsorgspedagogen
Fiskens service och omvårdnad	Solbacken/Digni Care AB
Fisksätra hemtjänst HB	Stensö Service AB
Hanna's bemanning kb	Stjärnvård i Stockholm AB
Hemfrid i Sverige AB	T&T Hemtjänst HB
HemResursen	TPAB Hemtjänst och allservice
Holmströms hemtjänst HB	Trygghet & Omtanke Team i Stock-
HomeMaid Care AB/Fixelina	holm AB
HOMes AB	Vendelsö vård och service
Hushållsnära tjänster AB	Vård & Omsorgsteamet i Norden
Indiva Care AB	AB
Jabis Seniorservice AB	Värdig Assistans Norden AB
L & S Hemservice och städ AB	Äldreomsorgens hemtjänst i
Lövholmens Hemtjänst AB	Saltsjöbaden
Macorena	Ängelens hemtjänst
Marla Service HB	
Mituna	

Granskade förskolor i Nacka Kommun

- Amadeus förskola
 Boo-Mullarna i ur och skur föräldrakooperativ
 UNIKA Service och konsult AB
- Bågens förskola
 - Eknäs förskola
 - Isis förskola
- Idungården – Nacka – Värmdö waldorfförskola
 Pysslingen förskolor och skolor AB
- Johannes Petri skola
 - Förskolan Lusthuset
 - Lännersta skola
 - Förskolan Smörblomman
 - Förskolan Ängsbacken
 - Förskolan Ljuset
 - Förskolan Tuvan
 - Förskolan Järven
 - Förskolan Nacka strand
- Rönnebergs Friskolor
- Kul förskola i Boo
 - Kul förskola i Forum
 - Kul förskola i Älta
- Antroposofiska sällskapet (Waldorfskolefederationen)
- Kummelnäs barnträdgård föräldrakooperativ
- Lär i Värmdö AB
- Förskolan Lär i Saltsjö – Boo
- Montessorihusets förskola
 Rensättra förskola
 Storstorkens föräldrakooperativ
 Sunnebo förskola
 Bure Equity AB (Koncernmoder)
- Vittra AB
 - Rösjötorp utbildning AB
 - Vittra i Saltsjö-Boo, förskola
- Da Vinci – förskolan
 Montessoriförskolan Villa Caprifol föräldrakooperativ
- Inspira förskolor och skolor AB
- Förskolan Daggkåpan
 - Förskolan Neglinge gård
- Saltsjöbadens församling
- Villa Gadeljus (Nyckelpigans förskola)
- Pyramidens Montessori föräldrakooperativ
 Pärlans montessoriförskola föräldrakooperativ
 Saltisbarnens montessoriförskolekooperativ
 Daghemsföreningen Lansens ekonomiska förening
- Bergatrollets föräldrakooperativ
- Ekorrens föräldrakooperativ
 Förskoleteamet Sunnebo AB
- Förälrateamet Helianthus AB
 - Förskolan Höjden Nacka
- Kubens föräldrakooperativ
 Lekis för fröna föräldrakooperativ
 Leklabets förskola
 Lilla Maestro
 Montessoriförskolan Castello
 Pingvinens Daghemsförening
 Saltsjö – Duvnäs montessoriförskola föräldrakooperativ
 Skvaltans montessoriförskola
 Spiggens förskola
 Storängens Montessori föräldrakooperativ
 Vikdalens barns föräldrakooperativ
 I ur och skur – Upptäckarna
 Allianskyrkan i Älta
- Solstrålens förskola
- Montessoriföreningen Svanens eko. för.

Granskade anordnare av hemtjänst i Täby Kommun

Aleris Äldreomsorg AB	Homemaid Care
Almi Hemtjänst	KOM Hemtjänst (Fixelina AB)
Attendo Care AB	Svanen hemtjänst AB
Blomsterfonden	MaCoReNa HB
Camillas Hemtjänst & Service AB	Motiverad No 1
Carema	Omsorgshuset
Care Rent International AB	Omvårdnad i Hemmet
Diro Omsorg & Bemanning	OC Vård & Sällskap
Hemtjänst Anne Stalin AB	Pelargonen Hemtjänst AB
Hemtjänst i Täby AB	
HSB Omsorg AB	

Granskade förskolor i Täby Kommun

ABC:s förskolor	Naturförskolor Mulledalen AB
- Holmgårdens förskola	Pysslingen förskolor och skolor AB
- Kyrkbackens förskola	- Förskolan Giggen
- Margretelunds förskola	- Förskolan Flugsnapparen
Avecea AB	- Förskolan Murgrönan
- Nytorps förskola	- Förskolan myran
Barnens hus montessoriförskola	- Pilfinkens förskola
Christinas förskolor AB	Rosa tornet montessoriförskola
- Visingelunds förskola	Röhalls förskola eko.för.
- Snövits förskola och småbarnsskola	Små klockornas förskola
- Villa solstrålen	Solstjärnan AB Rönnebergs friskolor AB
Edens förskola AB	- Förskolan Solstjärnan AB i Ellapark
- Glada barnens förskola	- Förskolan Solstjärnan AB i Skarpäng
- Enes förskola	- Förskolan Solstjärnan AB i centrum
Flaggskeppet AB	Södra Roslagens förskolor i Täby AB
- Lärkans förskola	- Myrlejonets förskola
- Skeppskattens förskola	- Ensta förskola
Frilufts förskolor i Täby	TIM förskolor AB
- Frilufts förskolor Broby	- Nyponet Montessoriförskola
- Frilufts förskolor Stormyran	- Grävlingens montessoriförskola
- Frilufts förskolor Lunden	- Montessoriförskolan Biet
Fårets förskola	- Humlans Montessoriförskolan
Förskolan Lille Katt	- Montessoriförskolan Gläntan
Förskolan Sentio AB	
Hattstugans Montessoriförskola	
I ur och skur – Kotten	
I ur och skur – Snögubben	
Ljusglimstens förskola	
Miklagårds förskola AB	
Montessoriförskolan Lupinen	<i>forts. nästa sida</i>

forts. granskade förskolor i Täby Kommun

Täby församling	- Västergårdens förskola
- Ringens förskola	- Ängsholmens förskola
- Vitsippans deltidförskola	Vikingagårdens förskola
- Kyrkängens förskola	Västra Täbys förskolor AB
TäbyGläntans förskolor AB	- Runborgs förskola
- Lilla Balders förskola	- Lövkojans förskola
- Klövervallens förskola	- Marielunds förskola
TäbyPedagogerna förskolor AB	- Vallatorps förskola
- Odens förskola	- Ellagårds förskola
- Ekorrens förskola	- Ella parks förskola
- Tellus förskola	- Vallpojken förskola
- Tibble förskola	- Högåsens förskola
- Näsby Gårds förskola	- Mörtsjöns förskola
- Näsbyhöjdens förskola	- Termitens förskola
- Sjö kattens förskola	Waldorfförskolan Lilla Freja
- Slottets förskola	Ymerbackens föräldrakooperativ
- Hyttens förskola	
- Hägernäs förskola	
- Hästängens förskola	
- Gribby förskola	
- Läsargränds förskola	
- Mellangårdens förskola	
- Norrgårdens förskola	
- Skogsbackens förskola	